

NOI RIFORMATORI

dello Studio di Padova.

Concediamo Licenza agli Eredi Baglioni Stampatori di Venezia, di poter ristampare il Libro intitolato *Theologia Scolastica-Dogmatica iuxta mentem D. Thomae Aquin, ad usum discipulorum ejusdem Angelici Preceptoris accommodata per F. Vincentium Ludovicum Gotti Ordin. Predicatorum, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.*

Dat. li 30. Aprile 1792.

GIACOMO NANI Cav. Riform.
ZACCARIA VALLARESSO Riform.
FRANCESCO PESARO Cav. Proc. Riform.

Registrato in Libro a Carte 257. al Num. 14.

Marcantonio Sanfermo Segr.

TRACTATUS PRIMUS. DE DEO INCARNATO.

Dicitur Incarnatus nomine intelligimus divinam, & humanam naturam unitas in una persona divina, nempe Verbi. Actio, qua huc mirabilis unio facta est, communiter vocatur Incarnatione; seu actio, qua Verbum divinum affunxit carnem ad suum esse personale. Liges enim non solam carnem Verbum affumperit, sed etiam animam, mentem, & totam humanam naturam frequentius tamen a carne Verbum dicitur incarnatum, quam ab humanitate inhumanatum. Primo. Quia fere in S. Scriptura nomine carnis totus homo designatur Gen. 6. ver. 12. *Omnis quippe caro (id est omnis homo) corrupta viam suam super terram.* Secundo. Quia caro, que est pars visibilis hominis, actione est ad explicandum hoc Mysterium, quo Deus visibilis factus est, Baruch 3. ver. 38. *Potest hoc in terra visus est, & cum hominibus conversus est.* Et 1. ad Timoth. 3. ver. 16. Incarnatione vocatur: *Magnum pietatis Sacramentum, quo manifestum est in carne.* Unde S. Leo. Serm. 2. de Nativit. Invisibilis (inquit) in fide, visibilis factus est in uestiis. — Tertio. Quia sic magis cognoscimus Manichaeos, veram carnem aliquam sicut a Verbo negantibus. — Quarto. Quia sic ostendunt Dei bonitas, qua miseratione suam a deo humiliavit, ut ad carnem nesciit deprimit. — Quinto. Quia tali nomine exprimitur in Scriptura, maxime Iohann. 1. ver. 14. *Et Verbum caro factum est.* Quare Concilium Nicenum primum pronuncivit: *Et incarnationis est.*

Explicit ergo nominibus Mysterii, de quo acturi sumus, ordo questionum postulat, ut primo de eius possibilite trahatur. Secundo, de eius existentia. Tertio, de necessitate. Quartio, de motivo. Quinto, de essentia, ac ultimo termino, qui ex Incarnatione resulat. Quibus intermissionibus erit, qui circa hoc Mysterium variis temporibus emercentur, eoque confutabimus.

Q U E S T I O N E I.

De Possibilitate Incarnationis.

Incarnationem esse possibilem Gentiles negant, & ex Iudicio etiam non pauci, ut Christiani, eam iam peractam affectent, toto Celo se dividant. Utroque ergo presenti Questione aggredimur. Et primo adversus Gentiles, ac Iudeos, querentes: An Christiani ipsi demonstrare queant, Incarnationem esse possibilem. Secundo: An, scilicet revelatione divina, aliqua mente creata, five humana, five Angelica possibiliter Incarnationis, nempe, unionem divina Personae cum humana natura concipere valeat.

D E B I U M I.

An Christianus adversus Gentiles, & Iudeos possit demonstrare Incarnationem esse Possibilem?

S. I.

Resolutio Dubii.

I. UT omnis equivocatio auferatur, suppono, Incarnationem esse possibilem, nullo argumento positivo a ratione naturali ducto, posse demonstrari: nullum enim est medium in natura positive ducens ad ejus possibiliter. Non a priori; quia nihil pure naturale potest esse causa Incarnationis: nec a posteriori; quia in rebus naturalibus nullus effectus, ex quo dignosciri possit possibiliter Incarnationis; cum si ordinis omnino diversi, ut infra videbimus, Dubi. sequenti. Solum ergo querimus: An possit latenter argumento negativo demonstrari, ostendendo, non posse a Gentilibus demonstrari, Incarnationem esse impossibilem.

II. Quare nota: tripli via posse nos procedere ad evincendum a demonstrari non posse, Incarnationem esse impossibilem. Primo: solvendo omnes rationes in oppositum, & ostendendo, illas esse sophisticas, aut faltem evidenter non concludere. Secundo: afferendo alias auctoritates Scripturae Theol. Tom. III.

III. Dico ergo. Potest Christianus ostendere contra Gentiles, Incarnationem non esse impossibilem: Probo primo, tercia via, afferendo rationes suadentes, Incarnationem non esse contra rationem naturalem, sed supra illam; id ideoque si eam non percipiunt Gentiles, eorum ignoranzia cuiquam esse. In casu ergo dum contra Gentiles procedimus, qui nullas admittunt Scripturas, aut Ecclesias Sanctiones, non possimus agere contra illos secunda via; sed solum primi, aut tercia.

IV. Secunda ratio sumitur ex S. August. Epist. 3. modo 137. ad Volusianum cap. 3. Sic. Deus non est negligens, quod potuit creature concedi; sed anima rationalis, quae est forma substantialis, & spiritualis, sibi unum corpus in unitate supponit; ita ut ex ea & corpore resulteret una persona, qui modus unionis non potest a nobis perfecte intelligi: ergo potuit Deus unius sibi naturam humanam (femoris imperfectionibus partis, mutationis, que in anima sunt) in unitate personae. (inquit August.) in unitate persona anima unius corporis, ut homo sit: ita in unitate persona Deus unius hominis, ut Christus sit. In illa ergo persona mixta est anima, & corpus, in hac persona mixta est Dei & hominis: si ramificaret auditor a confundendis corporum, quia scilicet duos ligores ita conseruantur, ut neuter force integratem suam: quamquam in ipsi corporibus omni lux incorrupta miscetur. Ergo persona hominis mixta est anima & corporis: persona autem Christi mixta est Dei & hominis.

V. Tertia ratio sumitur exemplo infelicitatis. Sicut enim ex duabus arboribus diversa specie per infelicitatem una arbor coalefcit, unicuius quasi suspicuum sit, una radix, unus tricus diversus specie fructus proferens: quare non possunt in unum supponit convenire natura humana cum divina, & diversa specie operationes producere? Ita S. Thom. in 3. dist. 1. qu. 1. art. 1. Incarnatione (inquit) infelicitati comparatur. Sicut enim in infelicitate in eodem trunco, in quo erat unus ramus per naturam, sic ramus aliis per infelicitatem, ita in eadem persona, in qua naturaliter erat divina natura, est per unionem humana natura.

VI. Quarto sic. Incarnationem esse Impossiblem non potest evidenter demonstrari nec ex parte divina personae, nec ex parte humana naturae, nec ex parte unionis utriusque. Non ex parte divina personae: hec enim cum sit infinita, non appetit, cum ita sit alligata natura divina, quia possit aliam quamcumque extraneam terminare. Cumque eminenter continet perfectionem cuiuscumque personae creatae, non minus ac virtus divina perfectionem omnis virtutis creatae, non appetit, cur non possit per seipsum praefare effectum, quem praefaret substantia creatae: scilicet virtus divina praeferre potest per se ipsum omnem effectum praefabilem a virtute creatae. — Non ex parte humana naturae: nam hoc distinguunt a propria personalitate, & est prior illa: id autem, quod est distinctum ab aliquo, & est prius illo, non appetit, cur non possit privari illo, & exire fine illo. Neque ex parte unionis naturae creatae cum divina: quia unio haec non sit quasi quot natura divina transcat in humana, vel contra, scilicet in mixtione corporum, sed per hoc, quod salva integritate utrinque naturae, colligit invicem in unitatem personae: sic, ut humana natura eleveret ad idem esse substantiale, quo substantia natura divina, in quo nihil appetere repugnat: Si enim Deus est summum bonum, & sum-

A
mum

Tractatus I. De Deo Incarnato.

latione, ratio naturalis non potest procedere, nisi per naturales causas, vel ex naturalibus effectibus: sed, ut supra vidimus, naturales causa, vel effectus nullam connexionem habent cum Incarnatione; ergo &c.

Potius autem pars probatur. Nam suadere, & reddere verosimiliter Incarnationis possibiliter, est aliquibus exemplis minorem difficultatem, quia circa ejus possibiliter occursum, atque mens creatura, supposita revelatione Incarnationis, potest aliquibus exemplis minorem, & solvere difficultates, quae circa eam occuruntur; ergo &c. Minor probat. Difficultates sunt. Primo. Quomodo fieri posse, ut duz natura uniantur in eadem persona. Secundo. Quomodo natura divina, & humana in infinitum distantes perfectissime uniantur. Tertio. Quomodo que Dei sunt, per idiomatum communicationem humanae nature tribuantur, ac viceversa, que humana sunt de Deo dicantur: sed he omnes minuantur, ergo &c. Minor probat. Prima difficultas colligit a Sancto Thomae, in 2. q. 1. qu. 1. art. 1. in arg. Sed contra. Primo. Exemplo Sanctissimae Trinitatis: Si enim in divinis non repugnat, quod tres personae sint in una natura; neque repugnat, quod duas naturas sint in persona. Item exemplo infirmitatis (ibidem in corp.). Si enim in eodem trinco, in quo erat unus unus per naturam, si ramus aliis per infirmitatem, cur in eadem persona, in qua naturaliter est divina, non poterit esse humana per unionem? — Secunda difficultas minorem exemplum hominis. Si enim in homine anima, qui spiritualis est, & proxime maxime distans a corpore, unitus corpori, & facti cum eo unum & secundum hominem eum natura humana, ut infinite distans a divina non poterit per infinitum virtutem. Dei uniti in persona? — Tertia difficultas minor: exemplum eodem corporis, & anime sic. Si corpus, & anima hanc diversi generis sint, tamen propter unionem, quam habent in homine, patiuntur idiomatum communicationem; sic ut de homine dicatur, quod si mortalis, quibus ita defectus tantum secundum corpus illi conveniat: cur Verbum, propter unionem cum humanitate, non patitur eamdem communicationem; sic ut Verbū dicatur pati, & mori, quamvis hoc ei convenienter solum secundum humanitatem? Ruris exemplo ferri candens. Ita enim ignis pervadit partes ferri, ut totum ferum ignitum sit, & ignis totus in ferro, manentibus ferri, & ignis naturis, & proprietatis absque confusione; sic ut ignis communiceat ferro suum splendorem, calorem &c. que quando dicitur convenienter igni, & ferro, & diei posit, quod ferum uit, splendet, & ut & contra ignis gravitas, faciat, tendit deorum; ita natura divina, & humana conjungit se posse in uno supponit, ut per idiomatum communicationem, que de una dicuntur, dicantur de altera.

5. II.

Objectiones contra ueritatem Afferuntur.

VIII. Primo obiectio contra primum. Qui evidenter potest solvere omnia argumenta impugnativa possibiliter Incarnationis, potest evidenter cognoscere, eam esse possibilem; sed mens creata potest lumine naturae solvere evidenter omnia argumenta impugnativa possibiliter Incarnationis; ergo &c. Min. Prob. ex D. Thom. i. par. qu. 1. art. 8. Cum enim potest omnium operari nescire, impossibile autem sit, ut vero demonstrari contrarium; manifestum est, quod contra sollem inducatur, non esse demonstracionem, sed solubilia argumentum.

XIX. Respondio primo, vel negando absoluere maj. vel eam distinguendo. Qui evidenter evidenter posse potest, substantiam divinam posse ad aliam naturam se extenderet. Tum quis: secula revelationis: substantiam divinam relatiuam non cognoscit, alias cognoscere Trinitatem — Tum quia: etiam haec dico, Angelus suscipi potest, quod infinita illa substantia divina se abstrahat a divina natura, eique adequat, scilicet plures tentium de existenti, & intellectio divina. — Tum qui: suscipi potest, in hoc, quod est naturam cretam terminare, involvi imperfectionem Deo indecessum. — Tum denique, quia terminare alienam naturam est opus supernaturale, cum nullo effetu naturali connexionem non sic virtus divina, que plurimum effectum naturalium causa est, id est ex istis, & quod istos cognoscit potest, non vero quod effectus supernaturales, quos potest producere.

Neque potest: Qui vides nullum principium naturale discernere possibiliter Incarnationis, vides, eam esse possibilem. — Non, inquam. Quia eti nullum vides principium eam destruere: dubitare tamen potest, an sit aliud principium, vel naturale, vel supernaturale sibi occultum, & sibi ignorantum, ex quo impossibilitas ejus evidenter deducit potest.

X. Respondi potest secundo, omissa maj. diff. min. Si ipsa Incarnationis prius venierit in mentem, conc. min. Si prius non venierit in mentem, nego min. Ut ergo argumenta, de quibus agitur, solvi possint, necesse est: ut Incarnationis idea prius in mentem venierit; at venire non potest, secula revelatione. Ideoque, haec festis, non potest cognosciri, ne argumenta contra illam solvi possint.

XI. Secundum obiectio contra eandem. Da illo potest evidenter confutare, quod sit possibile, de quo evidenter confutare potest, quod sit possibile: sed lumine naturae evidenter potest, Mysterium Incarnationis esse credibile; quia, ut in tract. de Filiis documentis, Mysteria nostra fidei sunt eviden-

ter credibili; ergo &c. Maj. probatur primo. Qui evidenter cognoscit, aliqui illi credibile fide divina, potest formare hunc discursum: Hoc est evidenter credibile fide divina: sed fides divina non potest docere falsum; ergo est evidenter verum; ergo possibile.

Secundo. Quod est evidenter impossibile, est evidenter incredibile; ergo quod est evidenter credibile, est evidenter possibile. Contra. Quia arguitur ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis.

XII. Respondio, neg. maj. Nam evidenter credibilitatis ex aliis principiis sumitur, quam evidenter possibiliter, & verisimiliter Incarnationis possibiliter, est aliquibus exemplis minorem difficultatem, quia circa ejus possibiliter occursum, atque mens creatura, supposita revelatione Incarnationis, potest aliquibus exemplis minorem, & solvere difficultates, quae circa eam occuruntur; ergo &c. Minor probat. Difficultates sunt. Primo. Quomodo fieri posse, ut duz natura uniantur in eadem persona. Secundo. Quomodo natura divina, & humana in infinitum distantes perfectissime uniantur. Tertio. Quomodo que Dei sunt, per idiomatum communicationem humanae nature tribuantur, ac viceversa, que humana sunt de Deo dicantur: sed he omnes minuantur, ergo &c. Minor probat. Prima difficultas colligit a Sancto Thomae, in 2. q. 1. qu. 1. art. 1. in arg. Sed contra. Primo. Exemplo Sanctissimae Trinitatis: Si enim in divinis non repugnat, quod tres personae sint in una natura; neque repugnat, quod duas naturas sint in persona. Item exemplo infirmitatis (ibidem in corp.). Si enim in eodem trinco, in quo erat unus unus per naturam, si ramus aliis per infirmitatem, cur in eadem persona, in qua naturaliter est divina, non poterit per infinitum virtutem. Dei uniti in persona? — Tertia difficultas minor: exemplum eodem corporis, & anime sic. Si corpus, & anima hanc diversi generis sint, tamen propter unionem, quam habent in homine, patiuntur idiomatum communicationem; sic ut de homine dicatur, quod si mortalis, quibus ita defectus tantum secundum corpus illi conveniat: cur Verbum, propter unionem cum humanitate, non patitur eamdem communicationem; sic ut Verbū dicatur pati, & mori, quamvis hoc ei convenienter solum secundum humanitatem? Ruris exemplo ferri candens. Ita enim ignis pervadit partes ferri, ut totum ferum ignitum sit, & ignis totus in ferro, manentibus ferri, & ignis naturis, & proprietatis absque confusione; sic ut ignis communiceat ferro suum splendorem, calorem &c. que quando dicitur convenienter igni, & ferro, & diei posit, quod ferum uit, splendet, & ut & contra ignis gravitas, faciat, tendit deorum; ita natura divina, & humana conjungit se posse in uno supponit, ut per idiomatum communicationem, que de una dicuntur, dicantur de altera.

XIII. Ad primam probationem maj. dico, in illo discursu variarit appellacionem. Nam quando dicitur, hoc est evidenter credibile fide divina, tenet a Deo revelatum, non fit sensus: evidens est, hoc esse revera Deo revelatum; sed fit hic sensus, evidenter credibile est, hoc posse ad fidem divinam pertinere: quia argumenta, quae afferunt ad probandum credibilitatem hujus Mysterii, evidenter ostendunt, quod eum possit prudenter moveri ad illud in tale credendum. Ex quo non potest inferri, ergo est evidenter possibiliter: sed solle, est evidenter credibile, hoc est possibile, sed posse esse verum, quantum est ex talium motivorum. Ad evidenter omniis offendit rei possibiliter non sufficient motiva extrinsecis, sed reguruntur media intrinsecis, quibus natura respectu Incarnationis caret.

XIV. Ad secundam probatur, major, nego conseq. Debet enim inferri, sic: ergo quod est evidenter credibile, non est evidenter impossibile, quod quidem verum est. Ad probationem consequentis, nego, ibi argui ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis, cum tam consequens, quam antecedens sint affirmativa; propositiones autem opposita non possunt eis ambas affirmativae. Ut ergo est argumentum ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis, sic formari debet: quod est evidenter impossibile, est evidenter incredibile; ergo quod non est evidenter incredibile non est evidenter impossibile. Quod non est contra nos, qui dicimus Incarnationis demonstrari non posse, neque est possibiliter, neque est impossibile, quia non habemus argumenta absolute conclusiva, nec ejus possibiliter, nec impossibiliter.

XV. Tertio obiectio. Sicut Angelus sua naturali perspectiva potest cognoscere Incarnationem esse possibiliter. Tum ex parte substantientis divinae. Quis vides, hanc esse infinitam in terminando, sicut divina virtus est infinita in causando; ergo sicut ob hoc arguit, virtutem divinam potest omnem effectum causibus cauere: ita ex illis arguit, substantientiam divinam posse terminare omnem naturam terminabilem. Tum ex parte naturae humanae. Nam Angelus naturali virtute comprehendit naturam humanae: ergo vides omnem ejus capacitatem; Ideoque etiam esse capacem substantientis divinae. Ruris: vides cum realiter distinguunt a priori personalitate, & esse priorem illa; ergo vides, posse separari a propria substantia, & existere sine illa.

XVI. Respondio primo, vel negando absoluere maj. vel eam distinguendo. Qui evidenter evidenter posse potest, substantiam divinam posse ad aliam naturam se extenderet. Tum quis: secula revelationis: substantiam divinam relatiuam non cognoscit, alias cognoscere Trinitatem — Tum quia: etiam haec dico, Angelus suscipi potest, quod infinita illa substantia divina se abstrahat a divina natura, eique adequat, scilicet plures tentium de existenti, & intellectio divina. — Tum qui: suscipi potest, in hoc, quod est naturam cretam terminare, involvi imperfectionem Deo indecessum. — Tum denique, quia terminare alienam naturam est opus supernaturale, cum nullo effetu naturali connexionem non sic virtus divina, que plurimum effectum naturalium causa est, id est ex istis, & quod istos cognoscit potest, non vero quod effectus supernaturales, quos potest producere.

Neque potest: Qui vides nullum principium naturale discernere possibiliter Incarnationis, vides, eam esse possibilem. — Non, inquam. Quia eti nullum vides principium eam destruere: dubitare tamen potest, an sit aliud principium, vel naturale, vel supernaturale sibi occultum, & sibi ignorantum, ex quo impossibilitas ejus evidenter deducit potest.

XVII. Respondi potest secundo, omissa maj. diff. min. Si ipsa Incarnationis prius venierit in mentem, conc. min. Si prius non venierit in mentem, nego min. Ut ergo argumenta, de quibus agitur, solvi possint, necesse est: ut Incarnationis idea prius in mentem venierit; at venire non potest, secula revelatione. Ideoque, haec festis, non potest cognosciri, ne argumenta contra illam solvi possint.

XVIII. Respondi potest tertio, omissa maj. diff. min. Ut ergo arguitur ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis.

Quæstio I. De Possibilitate Incarnationis.

XVII. Replicabis. Supernaturalitas non officit, quin Incarnationis possit ab Angelo concepi, ut possibilis. Nam etiam resurrectio mortui, & illuminatio ceci sunt supernaturales, & tamen has possibles esse potest Angelus sua in nativa connotare.

XVIII. Respondio: Potest patrum illud miraculum, cum Judici, Joann. 10. vers. 24. Dominum ita interrogavissent: Si tu es Christus, die nobis palam; eis respondit vers. 25. Quoniam vobis non creditis: opera, quae ego facio in nomine Patris mei, sed res mirabiles de me. Ignorat Christus illud miraculum facerat, ut probaret eis esse Filium naturalis Dei, ac verum Deum. Quod magis confermant eas, quae addidit, vers. 30. Ego & Pater unus sumus. Cumque Judici subtiliter lapides, ut eum tamquam blasphemum lapidarent, subiunxit, fuisse effectus supernaturale solum exirefuisse, & quod modum: extrema enim naturalia sunt, nempe anima, & corpus, quae in resurrectione resuuntur; & virtus, qui restituunt, quid naturale est, & solum modus restituitionis est supra natura virtus. At Incarnationis est opus supra naturam, nedum quod modum, verum quod subtilitatem; substantia enim divina, & vis terminativa illius inter supernatura maximum est opus.

XIX. Ad exemplum de accidente negari potest, absque revelatione Mysterii Eucharistie, posse naturaliter Angelum suscipi, illud posse existere in se, absque subiecto. Sed hoc dato, disparitatē est: quod accidentis sine subiecto sit, est opus supernaturale solum quanto modum, non entitative, ut est incarnationis. Idem testatur Terratotius, Ecclipsis, quae prater naturam acciderunt in Passione, & Morte Christi, de quo Evangelista, Matthei cap. 27. v. 51. & Luke 23. v. 44. Et tunc facta sunt super naturam terram circum ab horam nonam. Quod etiam refert Phlegon Gentilis apud Eusebium in chronico. Quibus convicti, qui hoc videntur: Timmerius valde, dicens: Vere Filius Dei erat iste (Matth. 27. v. 34) Quae omnia confidens S. Athanasius in Incarnatione: Verum quodnamdam deus corpus enim habere volebat (quia nempe erat comedens, nascens, patiens) Sit ex operibus, quae corporis agere, se Filium Dei mansus ostendebat. Unde & ad Iulios, qui credere renuebat, ita ipse clamabat. Si non facio opera Patris mei & Iesu Christi, non credo credere & credidisse, & credidit, quia Pater in me est. Quibus quid aptius.

X. Hoc item evincunt etiam alia miracula facta per Apostolos, & Christi divinitatis assertores, in his veritatis confirmatione; quae vel ab ipsi Euchristis relata reperuntur, quemque sub eorum oculis contigerunt, & in dies adhuc contingunt. Idem testatur Terratotius, Ecclipsis, quae prater naturam acciderunt in Passione, & Morte Christi, de quo Evangelista, Matthei cap. 27. v. 51. & Luke 23. v. 44. Et tunc facta sunt super naturam terram circum ab horam nonam. Quod etiam refert Phlegon Gentilis apud Eusebium in chronico. Quibus convicti, qui hoc videntur: Timmerius valde, dicens: Vere Filius Dei erat iste (Matth. 27. v. 34) Quae omnia confidens S. Athanasius in Incarnatione: Verum quodnamdam deus corpus enim habere volebat (quia nempe erat comedens, nascens, patiens) Sit ex operibus, quae corporis agere, se Filium Dei mansus ostendebat. Unde & ad Iulios, qui credere renuebat, ita ipse clamabat. Si non facio opera Patris mei & Iesu Christi, non credo credere & credidisse, & credidit, quia Pater in me est. Ita Athan., ibi fuse ostendens ex miraculis Christi probari ejus divinitatem.

XI. Prudenda supponit consequentia, namque miracula facta in confirmatione Incarnationis esse testimonia irrefragabile credibilitatis ejus. Quod prelio sic. Vera edere miracula facta sunt super naturam terram circum ab horam nonam. Quod etiam refert Phlegon Gentilis apud Eusebium in chronico. Quibus convicti, qui hoc videntur: Timmerius valde, dicens: Vere Filius Dei erat iste (Matth. 27. v. 34) Quae omnia confidens S. Athanasius in Incarnatione: Verum quodnamdam deus corpus enim habere volebat (quia nempe erat comedens, nascens, patiens) Sit ex operibus, quae corporis agere, se Filium Dei mansus ostendebat. Unde & ad Iulios, qui credere renuebat, ita ipse clamabat. Si non facio opera Patris mei & Iesu Christi, non credo credere & credidisse, & credidit, quia Pater in me est.

XII. DUBIUM I.

An existentia Incarnationis probari possit adversus Gentiles?

S. I.

Argumentum primum ex Miraculis.

XIII. Existentia Incarnationis adversus Gentiles non potest effici. Caciter probari ex Scripturis, quarum illi auctoritatem non admittunt. Nec etiam adversus illos probari ratione naturali, quia haec non potest, solitaria sumpta, ea quae supra naturam sunt, demonstrare. Solum ergo est ostendere potest, quod Incarnationis esse factam fides credibilis; & quod secundum rectam rationem oporteat ita credere, propter ea, quae in confirmationem ejus contingunt. Hoc modo nostra fides Mysterii esse evidenter credibilis, generat ostendit, Deum solum miracula facere possit; quia fit propter existentiam naturae cretan. Sub quo ordine continetur omnis virtus cretan: Deus autem vera miracula facere nequit in confirmationem doctrinae falsae, ut ostendimus, Tam. 1. in 2. 2. Tertius. de Fide Q. 1. Dub. 6. S. 6. etiam ex S. Augustino non solum Deus nequit facere miracula ad confirmationem doctrinam falsam, verum neque communicare homini potest esse faciendo, eique permittere, ut abutatur ad confirmationem doctrinam falsam. Hoc enim perinde est, ac pernotare, ut feditor confignaret mendacia figillo illo, quia Deus veritatem confignat; & ut testimonio Dei (quale dicitur in scripturis patribus) que sunt testimonia prima veritatis, fierent testimonia falsitatis & mendacii. De hoc videantur dicta citato Dub. 6. S. 6. Ubi & 3. ostendimus, Deum nec in natura assumpta posse falsum dicere ergo miracula a Christo patrata in confirmationem doctrinam falsam, eam credibile esse evidenter ostendunt, ut nihil solidum responderi in contrarium possit.

XIV. FRIVOLUM enim primo effici dicere, miracula Christi suffici prælalias, & sensuum iudicationes, non vera miracula. — Nam quod Lazarus vere mortuus, quadrupedum summus, & iam forens, vivus & sepulcro prodierit, aucto poti multiplitudine, & posse multo tempore vixerit; item quod a nativitate cœcius, ut talis a parentibus agitus, posse videlicet, & hoc ipse confessus fuit, neutrum certe potest effici sensum. — Et vel maxime, quod sensuum illationes flatim evanescunt; & ille, quem alii illud ex illis videntur, ac ceas experientur. — Ad hanc: Scribe & Pharisai, qui Christo adeo erant infensi, ut dererent, eum virtute Demonis miracula facere: post diligentissimum examen, maxime in fanfaniatione ceci nati facta, nunquam auti fuerunt effici. — Prædicta fuisse Christi miracula; cum deprehenderet, Lazarus vere vivere, manducare &c. & qui fuerit cœcius, vero videlicet.

XV. Secundo. FRIVOLUM, vel potius impium effici dicere, Christum virtute Diaboli miracula patrare. — Nam inter mirabilia, quae faciebat Christus, erat ejusdius Demonum: hoc autem virtute Demonis fieri non poterat, Christo ipso redargueret. — Deinde multa fecit Christus, quae omnem virtutem creatum excedunt, ut resurrectio mortuorum, illuminatione ceci nati. Et licet aliqua fecerit, quae quis suscipi potuisse, Demonem posse facere, eo tamen modo fecit, quia virtute Demonis fieri non poterat. Fecit enim multa solo verbo, & sine illa mera, quod Alienus naturalis virtutis applicatione: fecit in instanti, & sine illa mera, quod Demon facere nequit. Ea insuper faciebat oratione, & nisi: Ut credas, quia in te misericordia.

XVI. Maximum item miraculum fuisse illuminatione ceci nati, quae narratur cap. 9. unde cœci ipse, qui videt, exclamavit, v. 32. A facio non ob audiendum, quia quis aperuit oculos eaci nati. Hoc autem miraculum editum fuisse a Christo, ad manifestandum esse Filium Dei, ac verum Deum, ostendit ejusdem Christi verba, v. 3. dicentes, hominem illum natum esse cœcum: Ut manifestetur opera Dei in illo. Ac si diceret: ut me esse Filium Dei in eo favendo ostendim. Quare v. 36. incidunt in illum jam sanum: Tu credit (inquit) Gaudi Thol. Tom. III.

A 3. 10